

Haciz İhbarnamelerine İlişkin Bazı Yargı Kararlarının Değerlendirilmesi^(*)

Dr. Öğr. Üyesi Ömer ÇON^(**)
Arş. Gör. Tuğba KOYUN^(***)

Öz

İcra müdürü talep üzerine borçlunun haczi kabil malvarlığında olup da üçüncü kişilerin uhdesinde bulunan bazı şartları haiz taşınır mal, hak veya alacaklarının haczedildiğine dair üçüncü kişilere haciz ihbarnamesi göndermektedir. Üçüncü kişiye haciz ihbarnamesi gönderilmesi ile başlayan süreçte üçüncü kişiye tanınan hukukî imkânlar ile yükümlülükler sebebiyle uygulamada birtakım uyumsuzluklar ortaya çıkmaktadır. Çalışmamızda üçüncü kişiye haciz ihbarnamesi gönderilmesinden sonra ortaya çıkan uyumsuzluklara ilişkin bazı yargı kararları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

İcra Takibi, Haciz İhbarnamesi, Üçüncü Kişi.

(*) Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 27.10.2023 - Kabul Edildiği Tarih: 11.12.2023.

Atıf Şekli: Ömer Çon ve Tuğba Koyun, 'Haciz İhbarnamelerine İlişkin Bazı Yargı Kararlarının Değerlendirilmesi' (2023) 13(2) Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1517, 1544.

DOI: 10.52273/sduhfd..1381971.

Bu çalışma, Süleyman Demirel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönergesi'ne göre yüksek lisans mezuniyet şartının yerine getirilmesi için hazırlanmıştır.

(**) Süleyman Demirel Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye.

E-posta: omercon@sdu.edu.tr.

Orcid: <http://orcid.org/0000-0002-8982-1336>.

(***) Süleyman Demirel Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye.

E-posta: tugbakoyun@sdu.edu.tr.

Orcid: <http://orcid.org/0000-0003-4444-9822>.

Evaluation of a Selection of Judicial Decisions Relating to Lien Notification

Abstract

Upon request, the enforcement officer sends a lien notification to third parties stating that the debtor's movable property, rights or receivables that meet certain conditions and are held by third parties, which are in the debtor's seizable assets, have also been seized. In Turkish practice, in the process that begins with the sending of a lien notification to a third party, some disputes arise due to the legal opportunities and obligations granted to the third party. In this study, some judicial decisions regarding disputes that arose after a lien notification was sent to a third party will be evaluated.

Keywords

Enforcement Proceedings, Lien Notification, Third Party.

Extended Summary

According to the Code of Turkish Enforcement and Bankruptcy Law, if the debtor's receivable right or goods that do not belong to the bearer in the third party or are not based on an endorsable deed are seized, a lien notification is sent to the third party. Pursuant to the order of the enforcement director, third parties are obliged to provide information and to deliver this property to the enforcement office in accordance with the procedure. Without prejudice to some exceptions, the process of lien notifications is the stage where the necessary notifications are made to third parties about this matter.

In the preparation phase of this study firstly, the decisions of the Turkish Court of Cassation and the Turkish Regional Court of Justice published on lien notifications (especially after 2020) have been classified. As a result of this classification, the headings that we believe to be important for the explanation of the subject are; the addressee of the lien notifications, the notification to the addressee, the actions taken by the addressee upon the notice and the effect of these actions on the enforcement proceedings. In the discussion on lien notifications around the said issues, general information on lien notifications is given in the first section. In the second part, court decisions that we consider to be important and current in terms of lien notifications are discussed. The court decisions are discussed within the framework of previous court decisions and the opinions in the doctrine.

Analyses of court decisions draw attention to the following:

- It is possible for the capital debt that the company partners undertake to pay to the company due to the debt of the limited liability company to be subject to lien notifications. It has been discussed in the doctrine for many years whether the capital debt owed by the partners to the company can be seized by the company's creditors within the scope of the company's debt. This issue has been discussed in the doctrine generally by taking into account the legal regulations that the capital debt must be paid directly to the company and the relations between the company partners. In the decisions of the Turkish Court of Cassation, an assessment has been made on the issue of whether the capital debtor had in the position of a third party with respect to the company. In this sense, the analysis of the partner's debt to the company in terms of substantive law is sufficient to find the answer to be preferred in terms of legal security.
- In the Turkish Code of Enforcement and Bankruptcy, it is necessary to make a clear regulation on the form of the objection and the costs to be charged in terms of the objections to be made by third parties upon the lien notifications (as in Article 62 of the Turkish Code of Enforcement and Bankruptcy or by reference to this article). In this regard, the existence of different practices and court decisions regarding whether third parties may file objections to lien notifications by post or not undermines legal security. In the court decision analysed, the validity of the public institution, which is a third party, notifying the execution office of its objection to the lien notification by mail is particularly emphasised and the courts' evaluations on the subject are criticised.

- The parties to the enforcement proceedings are the creditor and the debtor. If the third party to whom the lien notifications are sent does not object to the notification or do not pay the debt, the debt subject to the notice will be collected from his/her own seizable assets. As understood from the court decisions in practice, the third party who does not object to the notification or does not pay the debt is added to the enforcement proceedings file as the proceedings debtor. However, the third party is not a party to the proceedings. The addition of third parties as debtors to the enforcement file upon their inactivity in the face of lien notifications continues to be a problem that should be prevented, as it brings along many theoretical and practical issues.
- During the lien notifications process, it is possible for a third party to file a negative declaratory suit against the enforcement creditor. The Code of Turkish Enforcement and Bankruptcy Article 89 stipulates a special jurisdiction rule regarding negative declaratory cases. However, the said article does not contain any regulation regarding the competent court. In the court decision reviewed, it has been emphasised whether the fact that the legal relationship between the parties to the enforcement proceedings is of a commercial business nature can be taken as a basis in determining the competent court in the negative determination lawsuit to be filed by the third party to whom the attachment notice was sent to the enforcement proceedings. In this regard, it should be noted that it is not appropriate to determine the competent court by taking into consideration the relationship between the parties to the proceeding to which the third party is not a party.

GİRİŞ

İcra ve İflâs Kanunu'na¹ (İİK) göre icra takibinde borçlunun malları haczedilir ve buna dair haciz ihbarnamesi üçüncü kişilere gönderilirse, üçüncü kişilerin kendi uhdelerinde olan haczi kabil malvarlığı hakkında icra müdürünün emri gereğince bilgi verme ve bu malvarlığını usulünce icra dairesine teslim etme yükümlülüğü söz konusu olur. Haciz ihbarnameleri süreci², bir kısım istisnalar saklı kalmak kaydıyla³ bu husus hakkında üçüncü kişilere gerekli bildirimlerin yapıldığı aşamadır.

Bu çalışmanın hazırlık aşamasında öncelikle haciz ihbarnameleri hakkında yayınlanmış (özellikle 2020 yılından sonraki) Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkeme kararları tasnif edilmiştir. Bu tasnif neticesinde önemli olduğu kanaatine vardığımız konular, haciz ihbarnamelerinin muhatabı, muhataba yapılacak tebliğ, muhatabın ihbarname üzerine yaptığı işlemler ve bu işlemlerin icra takibine etkisidir. Belirtilen bu konular etrafında haciz ihbarnameleri hakkındaki tartışmada, serencamın bozulmaması adına öncelikle birinci bölümde genel hatlarıyla haciz ihbarnameleri hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. Ardından ikinci bölümde haciz ihbarnameleri bakımından önemli ve güncel olduğunu düşündüğümüz mahkeme kararları tartışılmıştır.

I. HACİZ İHBARNAMELERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

İcra takibi kesinleşip haciz aşamasına geçildiğinde (veya ihtiyati haciz kararını tamamlayan merasimde⁴), alacaklının talebi üzerine borçlunun borca yeter

¹ İcra ve İflâs Kanunu, Kanun Numarası: 2004, Kabul Tarihi: 9.6.1932, RG, 19.6.1932/2128.

² İİK m. 89'un başlığı *Alacaklar ve Üçüncü Şahıs Elinde Haczedilen Mallar Hakkında*'dır. Söz konusu başlık, maaş ve ücret haczini de uhdesinde barındırması nedeniyle geniş bir çerçeveyi ifade eder. Birinci haciz ihbarnamesi ile başlayan işlemlerin tümüne dair kavramsal bir üst başlık tercih edilmemektedir. Kanaatimizce bunun sebebi ne İcra ve İflâs Kanunu'nda ne de İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliği'nde bu şekilde bir üst kavramın yer almasıdır. "Haciz ihbarnameleri süreci" ifadesi, bu metinde İİK m. 89'da düzenlenen borçlunun üçüncü kişilerdeki malvarlığının haczi nedeniyle öngörülen tedbirleri, üçüncü kişilere bu hususun bildirilmesini ve sonuçlarını bütün hâlinde ifade etmek için kullanılan kavramsallaştırma iddiası olmayan niteleyici bir tabir olarak kullanılmıştır.

³ Maaş ve ücret haczinin yapılmasına dair İİK m. 83'de, m. 355 ve m. 356'da yer alan hükümler birlikte değerlendirildiğinde farklı bir rejime tâbi olduğu görülmektedir. (Ayrıca bkz. Yargıtay 12 HD, 1829/2106, 03.03.2020, <<https://lib.kazanci.com.tr/yargitay>> Erişim Tarihi 10 Haziran 2023). Ayrıca hamiline ait bir senedin ya da cirosu kabil bir kıymetli evrakın haciz ihbarnameleri sürecinden ayrı tutulduğu görülmektedir (İİK m. 89/1, c. 1).

⁴ İİK m. 261'de ihtiyati haczin icrası bakımından m. 79 ila m. 99 arasındaki hükümlere atıf yapılmıştır. Dolayısıyla ihtiyati haczin icrası nev'inden İİK m. 89'a göre üçüncü kişilere haciz ihbarnameleri gönderilmesi mümkündür. İsviçre icra ve iflâs hukukunda ihtiyaten üçüncü şahsın

miktarda haczi kabil malvarlığı haczedilir⁵. Alacaklı, borçlusunun üçüncü kişilerde haczi kabil bir alacağı olduğunu iddia eder bunun haczedilmesini isterse, icra müdürlüğünce üçüncü kişiye, bu alacağın haczedildiğini bildiren birinci haciz ihbarnamesi gönderilir (İİK m. 89//I, II ve İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliği⁶ (Yön.) m. 42). İhbarname ile üçüncü kişiye, yedi gün içinde ihbarnamedeki alacağını icra müdürlüğüne ait banka hesabına ödeyebileceği veya aynı sürede böyle bir borcunun bulunmadığına dair itirazda bulunabileceği, aksi halde borcun zimmetinde sayılacağı bildirilir (İİK m. 89/II, Yön. m. 42/IV). Bu bilgilendirme ile aynı zamanda üçüncü kişinin bilgi verme, malı teslim etme veya borcu ödeme yükümlülüğü de doğar⁷. Borcu ödemeyen veya itiraz etmeyen üçüncü kişiye ikinci haciz ihbarnamesi gönderilir (İİK m. 89/III, Yön. m. 43). Bu ihbarname ile ayrıca yine yedi günlük sürede borcu olmadığına dair itirazda bulunması veya aynı sürede borcu icra müdürlüğüne ödemesi gerektiği hususu bildirilir. Üçüncü kişi, itiraz etmez veya zimmetinde sayılan borcu ödemezse kendisine üçüncü haciz ihbarnamesi gönderilir (İİK m. 89/III ve Yön. m. 44). Üçüncü kişi, bu ihbarnamenin tebliğinden itibaren 15 gün içinde borcu ödeyebileceği gibi borcun zimmetinde olmadığına dair menfi tespit davası da açabilir⁸. Aksi halde borcun üçüncü kişinin

elindeki alacakların haczi için ayrıca bkz. [İsviçre İcra ve İflâs Kanunu (Schuldbetreibungs und Konkursgesetz (SchKG), Beschluss: 11.04.1889, Inkrafttreten: 01.01.1892, [S281.1 AS 11 529] m. 275. Bkz. André E. Lebrecht, 'Art. 99' in Thomas Bauer und Daniel Staehelin (eds) *Basler Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs* (2. Aufl., LichtenhahnVerlag, Basel 2017) (BSK SchKG-Lebrecht, Art. 99) N. 9].

⁵ Sabri Şakir Ansay, *Hukuk İcra ve İflâs Usulleri*, (5. Baskı, İstiklal 1960) 71; İlhan E. Postacıoğlu, *İcra Hukuku Esasları*, (4. Baskı, Fakülteler 1982) 290; Saim Üstündağ, *İcra Hukukunun Esasları*, (5. Baskı, Yaylacık 1990) 178; Timuçin Muşul, *İcra ve İflâs Hukuku Cilt:1*, (6. Baskı, Adalet 2014) 504; Mehmet Kâmil Yıldırım ve Nehvis Deren Yıldırım, *İcra ve İflas Hukuku*, (8. Baskı, Beta 2021) 165; Murat Atalı, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan, *İcra ve İflâs Hukuku*, (6. Baskı, Yetkin 2022) 189; Ramazan Arslan, Ejder Yılmaz, Sema Taşpınar Ayvaz, Emel Hanağası, *İcra ve İflâs Hukuku*, (8. Baskı, Yetkin 2022) 296; Abdurrahim Karanlı, *İcra ve İflas Hukuku*, (4. Baskı, Filiz 2022) 492; Hakan Pekcanitez, Oğuz Atalay, Meral Sungurtekin Özkan ve Muhammet Özekes, *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, (9. Baskı, On İki Levha 2022) 162; İbrahim Aşık, Yakup Oruç, Ozan Tok ve Ömer Faruk Saçar, *İcra ve İflâs Hukuku*, (Seçkin 2022) 148; Şanal Görgün, Levent Börü ve Mehmet Kodakoğlu, *İcra ve İflâs Hukuku*, (Yetkin 2022), 128, Baki Kuru ve Burak Aydın, *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, (7. Baskı, Adalet 2022) 143 vd.

⁶ RG. 11.04.2005 S. 25783.

⁷ Pınar Çiftçi, *İcra Hukukunda Menfaat Dengesi*, (Adalet 2010) 279 vd Ramazan Arslan, 'Borçlusunun Üçüncü Kişide Bulunan Alacağının Haczi, Haczin Üçüncü Kişiye Bildirilmesi ve Sonuçları' (2016) 65 (4) AÜHFD 3217, 3221; Burcu Hendem, 'İcra Hukukunda Haczin Tamamlanması Meselesi' (2023/2) 19 (55) MİHDER 447, 470. BSK-Lebrecht SchKG Art. 91 N. 24. Kurz Kommentar Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz-Winkler, Art. 91 N. 15, 16.

⁸ Örn. Yargıtay 12 HD, 5588/1514, 15.2.2021, MİHDER (2021/3) 17 (50) 110.

zimmetinde olduğu kabul edilir. Dava açarsa, dava açtığını gösterir belgeyi bildirimden itibaren 20 gün içinde icra müdürlüğüne sunmalıdır (İİK m. 89/III, Yön. m. 44).

Üçüncü kişi ihbarnameye süresinde itiraz ederse alacaklı, itirazdaki hususların aksini icra mahkemesinde ispatlayarak üçüncü kişinin İİK m. 338/I uyarınca cezalandırılmasını talep edebilir. Alacaklı ayrıca borçlu aleyhine tazminata hükmedilmesini de talep edebilir. İcra mahkemesi tazminat talebini genel hükümler çerçevesinde inceleyerek karara bağlar (İİK m. 89/IV). Üçüncü kişi, şartları varsa ihbarnameye karşı gecikmiş itirazda (İİK m. 65) bulunabilir (İİK m. 89/V).

Haciz ihbarnameleri süreci ile ilgili birkaç temel husus vardır: Haciz ihbarnamesi gönderilmesi haczin tekemmülünden (İİK m. 85) sonra⁹ söz konusu olan bir icra takip işlemidir¹⁰. Çünkü ihbarnameye konu alacağın haczi, icra müdürünün haciz kararı verip bunu tutanağa geçirdiği anda gerçekleşir¹¹. Üçüncü kişiye gönderilen bu ihbarname, alacağın haczedildiğini ve bundan sonra ihbarnamede bildirilen icra müdürlüğü hesabına ödenmesini emreden bir muhafaza tedbiridir¹². Haciz ihbarnameleri sürecinde önem arz eden bir diğer husus ise borçluya

⁹ Öğretideki bir görüşe göre, haciz icra memurunun mahcuz malı haczedip tutanağa geçirdiği anda tekemmül eder. Diğer görüşe göre ise icra memurunun haciz iradesinin haricileşmesiyle tekemmül eder. Bkz. Postacıoğlu (n 5) 293; Üstündağ (n 5) 183; Cenk Akil, *Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal ve Alacaklarının Haczi*, (Yetkin 2013) 52; Muşul (n 5) 506; Yıldırım ve Deren Yıldırım, (n 5) 173.

¹⁰ Yavaş, (n 8) 58; Akil (n 8) 166; Aziz Serkan Aslan, *İcra Takip İşlemleri* (Yetkin 2018) 119; Orhan Eroğlu, 'Haciz İhbarnamesine İtiraz Üzerine Uygulanacak Yargılama Usulü ve Yargılama Sonunda Tayin Edilecek Tazminatın Miktarı' (2017) 12 (132) *Terazi Hukuk Dergisi* 44, 46; Oğuz Atalay, 'Konkordato Reformu Hakkında Değerlendirmeler', in Muhammet Özekes (ed), *7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler* (On İki Levha 2018) 129; Müjgan Tunç Yücel, *Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları* (On İki Levha 2020) 195; Umar haciz ihbarnamesi gönderilmesi işleminin fer'i takip bakımından icra takip işlemi niteliğinde olduğunu, takip borçlusu bakımından icra takip işlemi niteliğinde olmadığını ifade etmiştir. Bkz. Bilge Umar, *İcra ve İflâs Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi* (İstiklal 1973) 200. Aynı yönde bkz. Hakan Hasırcı, *İflâsın Takiplere Etkisi* (On İki Levha 2021) 194.

¹¹ Borçlunun üçüncü kişilerdeki alacaklarının haczi, alacaklının talebi üzerine haczedilip tutanağa geçirilmesi ile tekemmül eder. Bkz. Üstündağ (n 5) 248; Murat Yavaş, *Borçlunun Üçüncü Şahıslardaki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi (İİK m. 89)* (Arıkan 2005) 55; Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 5) 225. Aksi yöndeki görüş için bkz. Karlı (n 5) 354; Baki Kuru, 'İcra ve İflâs Kanunu'nun 89. Maddesinde Yapılan Değişiklikler' (2003) 47 *Bankacılar Dergisi* 59, 61.

¹² Ansay (n 5) 79; Üstündağ (n 5) 248; Akil (n 8) 52; Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 5) 225; Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası (n 5) 327; Yıldırım ve Deren Yıldırım (n 5) 172; Hakan Pekcanitez ve Mehmet Emin Alpaslan, 'Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mallarının Hacine İlişkin Sorunlar' (2023) XX (2) *YÜHFD* 289, 291.

yüklenen haczi kabil malvarlığını icra müdürlüğüne bildirme ve gerektiğinde icra müdürlüğüne teslim etme yükümlülüğü gibi bir yükümlülüğe üçüncü kişinin de tâbi tutulmasıdır. Üçüncü kişi bu yükümlülüğü doğrultusunda örneğin kendisine gönderilen ihbarnameye itiraz ederken gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tazminata mahkûm olacaktır (m. 89/IV). Dolayısıyla üçüncü kişi dürüst davranma ve gerçeği söyleme yükümlülüğü altındadır¹³. Haciz ihbarnamelerine¹⁴ cevap vermemesi durumunda borcun üçüncü kişinin zimmetinde sayılması, bundan sonraki işlemler ve üçüncü kişiye yüklenen sorumluluklar bakımından farklı bir önem arz etmektedir.

Haciz ihbarnamesi göndermenin icra takip işlemi niteliğinde olması, işlemlerin sıhhati ve etkisi bakımından bağlı olduğu haciz işlemi tartışmanın merkezine almayı gerektirir. Bu anlamda talep üzerine icra müdürlüğünün işlem yapmaması, ihbarnameden önce tekemmül eden haciz işleminin şikâyete konu olması, üçüncü kişiye yöneltilen talebin konusu bakımından haczedilmezlik iddiaları tartışılabilir.

Haciz ihbarnamelerinin üçüncü kişiye karşı etkili olabilmesi için Tebligat Kanunu'na uygun tebliğ edilmesi gerekmektedir. Kaldı ki haciz ihbarnamelerinin tebliğinden doğan problemler sonraki ihbarnamelerin sıhhatini de zedeleyebilmektedir. Çünkü Tebligat Kanunu m. 32 uyarınca usulsüz tebligat¹⁵ durumunda öğrenme ile haciz ihbarnamesinin sonuçları doğar. Yok hükmünde tebligat¹⁶ söz konusu ise haciz ihbarnamesinin sonuç doğurması için yeniden gönderilmesi

¹³ Ramazan Arslan, *Medenî Usul Hukukunda Dürüstlük Kuralı* (S 1989) 135; Erdal Tercan, 'Medeni Usul Hukukunda Gerçeği Söyleme Yükümlülüğü' (1996) 5 (1-2) SÜHFD 181, 187; Akil (n 8) 180 dn 428; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özekes (n 5) 29; Efe Direnisa, 'Üçüncü Kişinin Gerçeğe Aykırı İtirazda Bulunması Nedeniyle İcra ve İflâs Kanunu'nun 89/4 Hükmü Uyarınca Açılacak Tazminat Davasının Belirsiz Alacak Davası Şeklinde Açılıp Açılmayacağı Üzerine Bir Değerlendirme' (2022) 12 (1) SDÜHFD 330, 345.

¹⁴ Ayrıca bkz. Yön. 42 vd ve Örnek no 20-21-21a.

¹⁵ Usulsüz tebligat, Tebligat Kanunu (TebİK) ile Tebligat Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik'te (TebLYön) öngörülen usule aykırı yapılan tebligattır. Bu tebligat, muhatabın tebligatı öğrendiği tarihte geçerli hale gelir. Muhatabın tebligatı öğrenme tarihi olarak beyan ettiği tarih, tebligat tarihidir (TebİK m. 32; TebLYön m. 53).

¹⁶ Yazılı bildirim ve belgelendirme unsurlarından birinin mevcut olmaması halinde bu tebligat yok hükmündedir. Muhatap bu unsurlardan birini içermeyen tebligatı öğrense dahi yokluk giderilemeyeceği için TebİK m. 32'de öngörülen tebligata ilişkin sonuçlar ortaya çıkmaz. Bkz. Güray Erdönmez, 'Usul İşlemleri' in Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan ve Hülya Taş Korkmaz (eds), *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku Cilt I* (On İki Levha 2017) 540 vd Murat Atalı, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan, *Medenî Usûl Hukuku*, (6. Baskı, Yetkin 2023) 306.

gerekir. Konuyla ilgili tebligatın elektronik yolla yapılması hakkında verilen ve toplu ihbarname gönderilmesi hakkında verilen kararlar göze çarpmaktadır¹⁷.

Kanun koyucu İİK m. 89’u “*alacaklar ve üçüncü şahıs elinde haczedilen mallar*” başlığı altında şekil şartları belirli ve kapsamlı şekilde düzenlemiştir. Gerçekten bu haliyle İİK m. 89 Türk hukukuna özgüdür¹⁸. Fakat maddedeki çerçeveyi oluşturan üçüncü kişiye haciz ihbarnamesi gönderilmesi işlemi ve ihbarname ile üçüncü kişiye yüklenen yükümlülükler (bilgi verme- ilgili hakkı/malı muhafaza etme ve teslim), İsviçre ve Alman hukuk sistemlerinde de yer almaktadır. Zira üçüncü kişilerdeki malların ve alacakların haczi için etkin ve aynı zamanda menfaat dengesine¹⁹ uygun bir uygulama ancak bu çerçevede hayata geçirilebilir görünmektedir.

İsviçre hukukunda İsviçre İcra ve İflâs Kanunu m. 91’de borçlunun mal beyanında bulunmamasına dair yaptırımların düzenlendiği fıkralardan sonra dördüncü fıkrada borçlu ile aynı kapsamda üçüncü kişilerin de beyanda bulunma yükümlülüğünün olduğu hükme bağlanmıştır²⁰. Aynı zamanda öğretilerde konuyla ilgili tüzel kişinin merkezine yapılan ihbarnamelerin şubeleri de kapsayacağı İsviçre Federal Mahkemesi’nin kökleşmiş içtihatlarına da atıf yapılarak (Ör. BGE 129 III 230) kabul edilmektedir²¹. Farklı olarak ihbarnamelerin gönderilmesi bakımından delillendirilebilmek kaydıyla şekil serbestisi göze çarpmaktadır²². Yine üçüncü kişilere haciz ihbarnamesi gönderilmesinin hak veya mal üzerinde bir tedbir niteliğinde olması nedeniyle ihtiyati haciz uygulamasında da söz konusu olabileceği belirtilmektedir²³. Üçüncü kişiye ikinci ve üçüncü haciz ihbarnameleri adıyla ihbarname gönderilmese dahi üçüncü kişinin kendi üstün hakkını ispat etmek için menfi tespit davasını ya da istihkak davasını açmaması durumunda mükerrer ödeme ihtimaliyle ve cezai yaptırımlarla karşı karşıya olduğu

¹⁷ Evren Koç, *Tebliğat Hukuku* (Sümer 2023) 37. İbrahim Özbay, Nagehan Okumuş ve Bediye Tuğçe Yalın, *Tebliğat İhlalleri*, (Seçkin 2023) 59. İsviçre’de üçüncü kişilere elektronik tebligat ile ihbarnamenin gönderilmesi bakımından ayrıca bkz. KUKO-Zopfi, SchKG Art. 99 N. 10. Markus Zopfi, ‘Art. 99’ in Daniel Hunkeler (ed) *Kurskommentar Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz* (2. Aufl, Helbing Lichtenhahn Verlag 2014)

¹⁸ Postacıoğlu (n 5) 421.

¹⁹ Çiftçi (n 6) 279 vd

²⁰ Konuyla ilgili ayrıca bkz. Meier-Dieterle Felix C. und Keller Selim, *Der Arrestvollzug bei Banken*, (62/2023) ZZZ 146, 152. Zürich, Obergericht, PS200123 vom 20.08.2020 E. 4.8.

²¹ BSK-Lebrecht, SchKG Art. 91 N. 25.

²² BSK-Lebrecht, SchKG Art. 99 N. 4. KUKO-Zopfi, SchKG Art. 99 N. 10.

²³ BSK-Lebrecht, SchKG Art. 99 N. 1. KUKO-Zopfi, SchKG Art. 99 N. 4.

belirtilmektedir²⁴. Ancak İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nda ne menfi tespit davaları hakkındaki düzenlemelerde ne istihkak davası hakkında düzenlemelerde ne de üçüncü kişilerdeki haklara dair alınacak tedbirlere dair m. 99'da Türk hukukundaki gibi spesifik bir düzenleme bulunmaktadır.

Üçüncü kişilere yapılan bildirimlerin İsviçre Hukukunda ve Türk hukukunda farklı görünmesi iki türlü gerekçelendirilebilir. Bunlardan ilki, ekonomik krizler nedeniyle Türk hukukunda haciz ihbarnamelerinin muhatabının yalnızca kurumsallaşmış tüzel kişiler olmadığı ve hatta avukatla temsil dahi edilmeyen gerçek kişiler olmasından kaynaklı üçüncü kişilerin korunması için hukuki güvenlik ilkesi özelinde bir standarda duyulan ihtiyaçtır²⁵. Diğer İsviçre hukukunda üçüncü kişiler ile borçlu arasındaki maddi hukuk ilişkilerinin nicelik ve nitelik olarak sürekli revize edilebilir nitelikte olmasına ayrı bir önem atfedilmesidir.

Alman hukukunda üçüncü kişilerdeki hak ve borçların haczinin muhtemel durumlar ayrı ayrı somutlaştırılarak örneğin banka hesabının haczi kenar başlığı ile (m. 833a ve m. 850l) düzenlendiği görülmektedir. İsviçre hukukundaki gibi bir düzenlemenin ekonomik ve teknolojik gelişmelere uyum sağlanması bakımından²⁶, nüfusu kalabalık ve iş yoğunluğu fazla bir ortamda hukuk güvenliğinin tesisi bakımından da Alman hukukundaki düzenlemelerin yerinde olduğu ifade edilmelidir.

II. SEÇİLEN KARARLAR

Haciz ihbarnamelerinin muhatabı, muhataba yapılacak tebliğ, muhatabın ihbarname üzerine yaptığı işlemler ve bu işlemlerin icra takibine etkisi konuları haciz ihbarnameleri sürecini oluşturan önemli unsurlardır. Bu başlık altında ilgili konular bakımından son dönemde verilen bazı kararlar değerlendirilmiştir.

A. Limited Şirket Ortağına İhbarname Gönderilmesi

Ticaret şirketi ortağı, sermaye koyma borcundan dolayı şirkete karşı sorumludur (TTK m. 128). Şirket ile ortak arasındaki bu ilişkinin haciz ihbarnameleri sürecindeki durumunu yansıtan kararlardan biri şöyledir:

²⁴ BSK-Lebrecht, SchKG Art. 99 N. 10.

²⁵ Kuru, 'İcra ve İflas Kanunu'nun 89. Maddesinde Yapılan Değişiklikler' (n 1) 61. Ayrıca bkz. Mesut Köksoy, *İcra Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi*, (Adalet, 2008) 91.

²⁶ Türk hukuku bakımından kripto varlıklara dair İİK m. 89 ile bir çözüm örneği için bkz. Ayşe Ece Acar, 'Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları Yedindeki Kripto Paraların İcra ve İflâs Kanunu m. 89 Hükmü Kapsamında Haczi ve Paraya Çevrilmesi' (2023/2) 19 (55) MİHDER 419-446.

“Şirket ortağı, ortağı olduğu şirket tüzel kişiliğinden ayrı bir kişiliğe sahip olup, TMK anlamında gerçek kişi olduğundan şirkete göre üçüncü kişi sayılır. TTK’nun yukarıda açıklanan maddeleri uyarınca, sermaye alacağının haczi mümkündür şirket ortakları, şirket sözleşmesiyle koymayı taahhüt ettikleri sermayeden dolayı şirkete karşı borçlu olduklarından ve borçlu şirketin, şirket ortağındaki sermaye alacağının haczine engel yasal bir düzenleme de bulunmadığından anılan alacağın haczi mümkündür. Kaldı ki, borçlu şirketin, üçüncü kişi şirket ortağı nezdinde, sermaye borcu dışında tamamen özel hukuktan kaynaklanan ve paraya çevrilmesi mümkün İİK’nun 89. maddesi kapsamında haczedilebilecek nitelikte başkaca hak ve alacaklarının bulunabileceği de kuşkusuzdur.”²⁷.

İlgi: HGK 11.05.2016 tarih ve 2014/12-1078

“Limited şirketlerde, şirket ortağının şirket tüzel kişiliğine sermaye koyma borcu olması, şirket tüzel kişiliğinin, şirket ortağında mal, hak ve alacağının bulunması halinde, bu alacak kalemleri, şirketin şahsi alacaklıları tarafından İcra ve İflâs Kanunu 89. maddesi uyarınca haczedilebilir. Şirket ortağı, şirket tüzel kişiliğine karşı üçüncü kişi konumundadır. Şirket borçlarından dolayı kural olarak ortaklık tüzel kişiliğinin sorumlu olması, ortağın, ortaklık tüzel kişiliğine göre üçüncü kişi sayılıp sayılmaması ile ilgili değildir. Ortak, şirket tüzel kişiliğine göre üçüncü kişidir ve ortaklığın, ortaklardan alacağının bulunması halinde, şirket alacaklıları, şirket ortağına bu alacaklar için üçüncü kişi sıfatıyla haciz ihbarnamesi gönderebilir (Uyar, Talih: İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 2006, s. 7603; Ayhan, Rıza: Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu, İstanbul 1992 s. 55; İyilikli, Ahmet Cahit: Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi, Ankara 2011 s. 177- 178).

Buna göre somut olay değerlendirildiğinde; alacaklı tarafından dava dışı borçlu S... Köy Tarım ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti. aleyhine icra takibi başlatıldığı, takibin kesinleşmesi üzerine borçlu şirketin ortağı olan şikayetçi Ali H. Y.’a 26.08.2010 tarihli birinci haciz ihbarnamesi gönderildiği, birinci haciz ihbarnamesinin 31.08.2011 tarihinde şikayetçiye tebliğ edildiği, şikayetçinin haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde itiraz etmemesi sebebiyle 03.03.2011 tarihli ikinci haciz ihbarnamesinin gönderildiği, ikinci haciz ihbarnamesinin de 11.03.2011 tarihinde tebliğ edilmesine rağmen şikayetçi tarafca itirazda bulunulmadığı, bunun üzerine şikayetçiye 13.08.2012 tarihli üçüncü haciz ihbarnamesinin gönderildiği, bu aşamadan sonra şikayetçinin, eldeki şikayet kanun yoluna başvurduğu anlaşılmaktadır.”

²⁷ 12. HD 21.04.2022 K. 2022/4970, aynı yönde 12. HD 08.03.2021 1662/2582, <www.kazanci.com.tr> Erişim Tarihi 20 Mart 2023.

Yargıtay'ın yukarıda yer verilen Hukuk Genel Kurulu kararından önceki içtihatlarında, şirket alacaklısının şirkete karşı başlattığı icra takibinde sermaye koyma borcu bulunan ortağa haciz ihbarnamesi gönderilerek söz konusu para borcunun şirkete değil icra müdürlüğü hesabına ödenmesine dair haciz ihbarnamelerinin ortağın şirkete karşı üçüncü kişi konumunda bulunmadığı gerekçesiyle şikâyet üzerine iptaline de karar verilmekteydi²⁸. Yukarıda yer verilen kararda ise Türk Medeni Kanunu hükümleri uyarınca gerçek kişi olan ortağın şirkete karşı ödemekle yükümlü bulunduğu sermaye koyma borcu için haciz ihbarnamesi gönderilebileceğine karar verildiği görülmektedir.

Üzerinde durulması gereken bir diğer nokta da şirketin sermaye alacağının haczedilerek şirket alacaklısına ödenip ödenemeyeceğidir. Türk Ticaret Kanunu'nun 128. maddesine göre, ortaklar usulüne uygun düzenlenen ve imzalanan şirket sözleşmesinde ödemeyi taahhüt ettiği sermaye koyma borcundan şirkete karşı borçludur. Mezkûr maddeden dolayı sermaye koyma borcunun şirket alacaklısı adına haczedilip haczedilemeyeceği hususu, öğretilerde tartışmalıdır. Bir görüşe göre, ortağın şirkete sermaye koyma borcu çeşitli gerekçelerden ötürü üçüncü kişi tarafından haczedilemezken, diğer görüşe göre üçüncü kişi tarafından haczettirilebilir.

Sermaye alacağının haczedilemeyeceğini ileri süren görüşün dayanakları; şirket alacaklıları arasındaki eşit işlem ilkesini ihlal edeceği²⁹, Türk Ticaret Kanunu'nda sermaye alacağının haczine imkân tanıyan düzenleme olmadığı aksine m. 128, 573 ve 602 uyarınca haczinin mümkün olmadığı, şirket ortaklarına şahsi başvurunun yasaklandığı³⁰, sermaye alacağının niteliği gereği devredilebilir bir

²⁸ Örn. Yargıtay 12 HD, 25881/31518, 24.12.2014, <<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/Arama>> Erişim Tarihi 27 Eylül 2023; Yargıtay 12 HD, 26953/35276, 11.11.2013; Yargıtay 12 HD, 7870/16040, 26.04.2013 <<https://karararama.yargitay.gov.tr>> Erişim Tarihi 26 Eylül 2023.

²⁹ Halil Arslanlı, *Anonim Şirketler 1 Umumi Hükümler* (3. Baskı, Fakülteler 1960) 20; Halil Arslanlı ve Hayri Domaniç, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Cilt:III*, (Temel 1989) 446; Buket Sayın Önal, *Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu*, (3. Baskı, Adalet 2008) 83.

³⁰ Arslanlı, (n 34) 20; Arslanlı ve Domaniç (n 34) 444-445; Yaşar Karayalçın, *Ticaret Hukuku II Şirketler Hukuku* (2. Baskı, Sevinç 1973) 79; Rıza Ayhan, *Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu* (Kazancı Hukuk 1992) 65; Murat Alışkan, *Limited Şirket Tarihçe Niteliği* (Legal 2013) 123; Murat Alışkan ve Rifat Cankat, 'Limited Şirketin Sermaye Alacağının Şirket Alacaklısı Tarafından Haczettirilmesi' in İsmail Kırcı, Başak Şit İmamoğlu, Murat Gürel, Ufuk Tekin, İbrahim Bektaş ve Merve İrem Yener (eds), *Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan* (On İki Levha 2019) 168; Ferhat Kayış, 'Sermaye Ortaklıklarında Şirket Alacaklıları Sermaye Koyma Borcunu Yerine Getirmeyen Ortağa Başvurabilir mi?' (2022) 7 (3) *Regesta Ticaret Hukuku Dergisi* 518 vd. Limited şirketlerde ortaklara şahsi başvuruya imkân tanıyan istisnai düzenleme için bkz. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun m. 35.

alacak olmadığı ve bu yüzden haczedilemeyeceği³¹, haczedilebileceğinin kabulü halinde şirket alacaklıları için asgari güvence teşkil eden esas sermayenin azaltılarak şirket malvarlığını korumaya ilişkin hükümlerin dolanılacağı³² şeklindedir.

Bir görüşe göre ise sermaye alacağı kural olarak haczedilemez ancak sınırlı hallerde haczedilebilir³³. Yazar söz konusu alacağın muaccel olup olmadığını dikkate alınması gerektiğini, ihbarname ile muacceliyet süresinin kısaltılmayacağını ifade etmiştir³⁴. Bu noktada belirtmek gerekir ki hem öğretide hem de içtihatlarla uygulamada müstakbel alacaklar için de haciz ihbarnamesi gönderileceği kabul edilmiştir. Ancak müstakbel alacaklara ilişkin haciz ihbarnamesi gönderilmesi o alacağı muaccel hale getirmez, alacak muaccel olduğunda ihbarnameye belirtilen banka hesabına ödenmesi talep edilir. Yoksa ihbarname ile alacağın muacceliyet tarihinin değiştirilmesi zaten söz konusu değildir³⁵.

Sermaye alacağının haczedilebileceğini savunan yazarlar ise TTK m. 128/1'deki "... sadece şirkete karşı borçludur." ifadesi ile İcra ve İflâs Kanunu hükümlerinin uyumsuz olduğu ve bu kısmın Türk Ticaret Kanunu'ndan çıkarılması gerektiği³⁶, sermaye alacağının haczedilemeyeceğini belirten kanuni bir düzenleme olmadığını³⁷, sermaye alacağının devredilemez nitelikte oluşu ile haczedilemezliğin birbiri ile ilişkili olmadığını çünkü haczedilemezliğin kanundan kaynaklandığını³⁸, sermaye alacağının şirketin pasifinde yer alan malvarlığı unsuru

³¹ Alışkan ve Cankat (n 35) 169.

³² ibid 169.

³³ Yazar sınırlı hâllere örnek olarak tüzel kişilik perdesini kendisine paravan kılarak hakkın kötüye kullanılması teşkil edecek işlemlerle şirket alacaklılarını zarara uğratan ortaklara karşı haciz ihbarnamesi gönderilerek sermaye alacağının haczedilebileceğini sınırlı hâllere örnek göstermiştir. Bkz. Kayış (n 35) 519.

³⁴ ibid 520.

³⁵ Üstündağ (n 5) 247 dn 613; Yavaş (n 8) 168; Akil (n 8) 339; Muşul (n 5) 596; Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 5) 228; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özekes (n 5) 184. Örnek yargı kararları için bkz. Yargıtay HGK, 139/624, 26.9.2012; Yargıtay 11 HD, 2705/800 26.1.2016; İstanbul 12 BAM, 2494/206, 16.2.2021; Kayseri 1 Asliye Ticaret Mahkemesi, 621/316, 20.4.2022 <<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/Arama>> Erişim Tarihi 27 Eylül 2023.

³⁶ Erdoğan Moroğlu, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler* (7. Baskı, On İki Levha 2012) 125.

³⁷ Yavaş (n 8) 166; Ahmet Cahit İyilikli, 'Haciz ihbarnamesi uygulamasında şirkete borçlu olan ortağın 3. kişi sıfatıyla sorumluluğu ve rucü ilişkisi' (2013) 1 (1) *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 19, 24; Akil (n 8) 315; Gökçen Topuz, 'Limited Şirketin Sermaye Alacağının Haczi' (2010) *Fırat Öztan'a Armağan Cilt: II* 2105, 2110; Pınar Afiz, *Sermaye Şirketlerinde Sermaye Alacağının Haczedilebilirliği Sorunu* (Yetkin 2021) 66.

³⁸ Arslanlı ve Domaniç (n 33) 381-383; Afiz (n 42) 82.

olarak şirket alacaklılarının alacaklarına güvence teşkil ettiği ve bu alacağın haczi ile de alacaklılar korunmuş olduğundan malvarlığını koruyan kanuni düzenlemelerin dolanılacağı sonucuna varılamayacağını³⁹, kendisine ihbarname gönderilen ortak şirkete karşı ileri sürebileceği savunmaları üçüncü kişiye karşı da ileri sürebileceğinden eşit işlem ilkesine aykırılık teşkil etmeyeceğini⁴⁰ ayrıca eşit işlem ilkesinin ortaklık ile ortaklar arasındaki iç ilişkiye ilişkin olduğu⁴¹, bu itirazın ileri sürülmesini önlemek için tüm ortaklar için ileri tarihli bir ödeme tarihi belirlenmesi gibi bir çözüm getirilebileceğini⁴² ifade etmişlerdir.

Gerçekten de şirket alacaklılarının kural olarak ortaklara doğrudan başvurması mümkün değildir (TTK m. 128/1, m. 329 ve 573/2). Ancak haciz ihbarnamesi ile sermaye borcunun şirkete değil de icra müdürlüğü hesabına ödenmesini istemek, ortaklara doğrudan başvurulduğu anlamına da gelmemektedir. Çünkü borçlu ortak, şirket sözleşmesi ile söz konusu sermaye borcunu ödemeyi taahhüt ederek kendi malvarlığının pasifini şirkete karşı artırmaktadır⁴³. Haciz ihbarnamesi ise borçlunun üçüncü kişideki alacağının haczedildiği, bundan böyle söz konusu borcun yalnızca icra müdürlüğüne ait banka hesabına ödenmesi gerektiği ihtarına ilişkindir. Dolayısıyla şirket alacaklısının haciz ihbarnamesi aracılığıyla, ortaklığın malvarlığındaki aktif unsura başvurusu söz konudur. Nitekim kanunda sermaye koyma borcunun haczedilmesini engelleyen bir hüküm de bulunmamaktadır. İİK m. 89 aracılığıyla, şirkete karşı sermaye koyma borcu altında bulunan ortağın şirkete karşı bu borçtan kurtulması da mümkün değildir. Üçüncü kişi, söz konusu borcunu bu borcu icra müdürlüğü hesabına ödediğinde borç sona ermiş olur⁴⁴. Son olarak Türk Ticaret Kanunu ile İcra ve İflâs Kanunu hükümleri arasında çatışma olduğu görüşüne⁴⁵ de katılmamaktayız. Zira şekli hukuk kuralı olan haciz ihbarnameleri süreci ile maddi hukuktaki hakkın içeriği veya özü değiştirilmiş olmaz. Bu sonuca yine ortağın borcunu icra müdürlüğü hesabına ödediğinde esasen şirkete ifa etmiş olmasından varılır.

³⁹ Afiz (n 42) 99.

⁴⁰ Ersin Çamoğlu, 'Limited Ortaklığın Sermaye Alacaklarının Haczi' (1971) VI (1) BATİDER 57, 65; Topuz (n 42) 2111.

⁴¹ Çamoğlu (n 45) 62-63.

⁴² Afiz (n 42) s. 109.

⁴³ Çünkü nakdi sermaye koyma borcu sözleşmeden doğan bir borçlandırıcı işlem niteliğindedir. Bkz. Celal Göle, *Anonim Ortaklıklarda Nakdi Sermaye Koyma Borcu ve Bu Borcu İfada Temerrüt* (Sevinç 1976) 35; Ayhan (n 35) 63. Dolayısıyla borçlandırıcı işlemin malvarlığına etkisi borçlu ortak ve alacaklı ortaklık bakımından da ortaya çıkar. Borçlandırıcı işlemin malvarlığına etkisi için bkz. M. Kemal Oğuzman ve Nami Barlas, *Medenî Hukuk* (28. Baskı, On İki Levha 2022) 173.

⁴⁴ Umar (n 9) 201.

⁴⁵ Kayış (n 35) 518.

B. Üçüncü Kişinin Haciz İhbarnamesine Posta Yoluyla İtirazı ve Ayrıca Dosyaya Borçlu Olarak Eklenmesi

Haciz ihbarnamelerinin etkileri bakımından süreler hesaplanırken İİK m. 89'da yer alan hükümlerin yanında müddetler başlık İİK m. 19'un, müddetlerin değiştirilmesi başlıklı İİK m. 20'nin, sürelerin başlaması için öngörülen tebliğ işlemi bakımından Tebligat Kanunu'na atıf yapan İİK m. 21'in de gözetilmesi gerekir⁴⁶. Kural bu olmakla birlikte uygulamada sürelerin hesaplanmasında bazı problemler ortaya çıkmaktadır. Aşağıdaki kararda bu problemlerden biri tartışılmaktadır.

“Üçüncü şahsın posta yoluyla yaptığı itirazlarda itiraz tarihi postaya verildiği tarih değil itirazın muhatabı olan icra müdürlüğüne ulaştığı tarihtir. Posta yoluyla itiraz eden üçüncü kişi postadaki gecikmeleri dikkate almalıdır. Ne var ki cevap veren üçüncü şahıs kamu idaresi olup yapacağı posta harcamaları belli usule tabidir ve anında harcama yapma imkanı yoktur. İİK'nun 59. maddesine göre takip masrafları borçluya aittir. Alacaklı yapılmasını talep ettiği işlemin masrafını ve ayrıca takip talebinde bulunurken borçlunun yapabileceği itirazın kendisine tebliğ masrafını da peşinen öder. 89 haciz ihbarnamelerine verilecek cevap için varsa alacaklının masrafından pul eklenmediği anlaşılmaktadır. Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nün 25/11/2009 tarih 3884-26024 Sayılı Genelgesi de bu doğrultuda işlem yapılmasını öngörmektedir⁴⁷. Buna göre cevap için gerekli masraf ekli olmayan haciz ihbarnamelerine üçüncü şahsın cevap verme yükümlülüğü dahi yoktur. Buna göre icra müdürlüğü'nün üçüncü kişinin borçlu sıfatının kaldırılmasına dair kararı sonucu itibarıyla hadiseye ve kanuna uygundur.” gerekçesi ile şikayetin reddine karar verilmiştir.

İcra dosyasının incelenmesinde; alacaklı tarafın talebi üzerine, davalı üçüncü kişi aleyhine 89/1 ve 2 haciz ihbarnameleri gönderilmiş, süresinde itiraz edilmemesi üzerine, 89/3 haciz ihbarnamesi 24/08/2020 tarihinde tebliğ edilmiş, üçüncü kişinin haciz ihbarnamelerine süresinde itiraz etmemesi ve üçüncü haciz ihbarnamesi tebliği üzerine menfi tespit davası açtığına dair belge sunmaması nedenleriyle icra dosyasına borçlu sıfatı ile eklenmesi ve alacaklının haczi için haciz müzekkeresi gönderilmesini istenmiştir. Müdürlükçe talep

⁴⁶ İsviçre hukukunda süreler hakkında ilgili düzenlemeler SchKG Art. 31 ila 35 arasında yer almaktadır.

⁴⁷ Ayrıca bkz. Adalet Bakanlığı'nın 82084579/1648/8112 sayılı Haciz İhbarnameleri Hakkında Görüş Yazısı <<https://iidb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/211202013401819.pdf>> Erişim Tarihi 19 Eylül 2023.

kabul edilmiş, haciz müzekkerelerinin gönderilmesi ve haczin uygulanmasından sonra üçüncü kişinin itirazı üzerine 01.10.2020 tarihli karar ile üçüncü kişinin haciz ihbarnamelerine itiraz ettiği gerekçesi ile hacizlerin kaldırılmasına ve borçlu sıfatının silinmesine karar verilmiştir. Üçüncü kişinin icra dosyasına taraf olarak eklenmesi ve alacaklarının haczi için müzekkere gönderilmesi işlemlerinin İİK.'nun 89. maddesi gereğince yapıldığı ve usulsüzlük bulunmadığı, bu işlemlerin iptalinin yerinde olmadığı; alacaklı vekilinin şikayetinin kabulüne karar verilmesi gerekirken mahkemece yukarıda açıklanan gerekçe ile şikayetin reddine karar verilmesinin yerinde olmadığı..."⁴⁸.

Kendisine haciz ihbarnamesi gönderilen üçüncü şahıs, ihbarnameye ilişkin itirazlarını tebliğden itibaren yedi gün içinde icra müdürlüğüne bildirmek zorundadır. Üçüncü şahıs itirazını icra müdürlüğüne vereceği bir dilekçe ile yazılı olarak yapabileceği gibi müdürlükçe tutanağa geçirilmek üzere sözlü olarak da yapabilir (İİK m. 89/II; m. 8 ve Yön. m. 20). Kanunda posta yoluyla itiraza ilişkin düzenleme bulunmamaktadır.

Posta yoluyla yapılan itirazın geçerliliğine ve süresine ilişkin öğretide farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bir görüşe göre, posta yoluyla yapılan itirazın geçerli olabilmesi için yedi günlük itiraz süresi içinde itiraza ilişkin belgenin postaya verilmesi yeterli olup postada geçen süre yedi günlük itiraz süresine eklenmez⁴⁹. Diğer görüşe göre posta yoluyla yapılan itirazın geçerli olabilmesi için postanın yedi günlük itiraz süresi içinde icra müdürlüğüne ulaşması gerekir⁵⁰.

Üçüncü şahsın posta yoluyla yaptığı itirazların geçerliliği hakkında farklı içtihatlar mevcuttur. Bazı içtihatlarda haciz ihbarnamesine posta yoluyla yapılan itirazın geçerliliği İcra ve İflas Kanunu'na göre tartışılmaksızın, itirazın kural olarak icra müdürlüğüne yapılması gerektiği, posta yolu ile gelen itiraz belgesinin icra müdürlüğüne ulaşma ve dosyaya eklenme tarihine dair tutanağın önem arz ettiği görülmektedir⁵¹. Söz konusu kararlara göre, itiraz

⁴⁸ Ankara 32 BAM, 212/647, 5.4.2022, <<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/Arama>> Erişim Tarihi 20 Eylül 2023.

⁴⁹ Üstündağ (n 5) 249 dn 617; Baki Kuru, *Bankadaki Mevduatın ve Diğer Alacakların Haczi* (2. Baskı, Türkiye Bankalar Birliği 2002) 36; Duygu Kulbay Kıvanç, 'Muhafaza Tedbiri Olarak Haciz İhbarnameleri' (2005) 54 (4) AÜHFD 489, 495; Yavaş (n 8) 76; Akil (n 8) 78; Uyar, 2014, s. 1767.

⁵⁰ Senai Olgaç, *İcra ve İflas Kanunu Cilt 1* (Olgaç 1974) 783.

⁵¹ İstanbul 8 BAM, 968/1885, 22.12.2022; İstanbul 16 BAM, 96/773, 28.4.2022; İstanbul 14 Asliye Ticaret Mahkemesi, 571/749, 15.9.2021, K. sayılı kararı; İstanbul Anadolu 9 Asliye Ticaret Mahkemesi, 1404/1291, 24.12.2019 <<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/Arama>> Erişim Tarihi 21 Eylül 2023.

dilekçesi süresi içinde icra müdürlüğüne teslim edilse dahi bu süre bitmeden tutanak tutulmamış ve dosyaya eklenmemişse geçerli bir itirazdan söz edilemez. Bir Yargıtay kararında⁵² ise üçüncü şahsın haciz ihbarnamesine yazılı veya tutanağa geçirilmek üzere sözlü olarak (İİK m. 8, Yön. m. 20) itiraz etmesi gerekirken Kanun'a aykırı şekilde posta yoluyla itirazda bulunduğu ve bu usulsüz itirazın da süresinde yapılmadığı şeklinde değerlendirmede bulunmuştur.

Yukarıda yer verilen kararda ilk derece mahkemesince, kamu tüzel kişiliğini haiz İl Özel İdaresi'nin ilgili genelge gereğince yaptığı işlemin masrafını o anda ödemesi mümkün olmadığı, ihbarnameye itiraz masrafı avans olarak takip alacaklısı tarafından ödenmediği için İl Özel İdaresi'nin söz konusu ihbarnamelere itiraz etme yükümlülüğünün dahi bulunmadığı şeklinde bir değerlendirme yapılmıştır. Oysa haciz ihbarnamelerine ilişkin ilgili yasal düzenlemelerde üçüncü kişinin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi ya da kamu tüzel kişisi olmasına göre herhangi bir ayırım yapılmamıştır. İlgili maddede üçüncü kişinin beyanının hiçbir harç ve resme tabi olmadığı belirtilmiştir (m. 89/VIII). Üçüncü kişi itirazın icra müdürlüğüne ulaşması için yapılacak masraflardan ise muaf tutulmamıştır⁵³. Dolayısıyla söz konusu İl Özel İdaresi de süresi içinde Kanunda öngörüldüğü biçimde haciz ihbarnamelerine itiraz etmediği takdirde borcun zimmetinde sayıldığından kesinleşmesine katlanmak durumundadır. Bu yüzden ilk derece mahkemesinin süresinde yapılmayan posta ile itiraza ilişkin yaptığı bu değerlendirmenin isabetli olmadığı görüşüdeyiz.

Usulüne uygun biçimde düzenlenen ve tebliğ edilen ihbarnamelerin sonuçlarının il özel idaresi bakımından da doğması sonucundan kaçınılamaz. İtiraz edilmemesi ve menfi tespit davası açılmaması hâlinde, ihbarnameye konu alacağın üçüncü kişinin zimmetinde sayıldığı kesinleştiğinden üçüncü kişinin söz konusu borca yeter malvarlığı alacaklının talebi üzerine haczedilerek paraya çevrilir⁵⁴. Somut olayda üçüncü kişi dosyaya borçlu olarak eklenmiş ve kendisine banka hesabındaki mevduatın haczedildiğine ilişkin haciz müzekkeresi gönderilmiştir.

⁵² Yargıtay 19 HD, 16870/3732, 27.02.2013 <<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/Arama>> Erişim Tarihi 21 Eylül 2023.

⁵³ Ayrıca ihbarnameye konu alacağın asılsız çıkması ihtimaline binaen ilgili maddede üçüncü kişi lehine yaptığı masraf ve zaman kaybına karşılık götürü bir tazminat ödenmesinin hukuk anlayışına uygun olacağına dair bkz. Postacıoğlu (n 5) 464.

⁵⁴ Kuru (n 8) 471; Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası (n 5) 331; Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 5) 233.

Üçüncü kişinin borçlu olarak dosyaya eklenmesi hakkında ise içtihat metninde hukuki değerlendirme bulunmamaktadır⁵⁵.

Üçüncü kişiye ihbarname gönderilmesi, ihbarnamede belirtilen alacağın borçlunun üçüncü kişiden alacağı olduğu düşünülerek görünürde⁵⁶ üçüncü şahsın malvarlığına el uzatılmasıdır. İhbarname üçüncü şahsa tebliğ edilse de etkilerini borçlunun malvarlığı üzerinde gösterir⁵⁷. Takip alacaklısı alacağını, üçüncü kişinin malvarlığından elde etmemektedir. Dolayısıyla üçüncü şahsın ihbarnameye itiraz etmemesi veya borcu ödememesi onu takipte borçlu taraf konumuna getirmemektedir⁵⁸.

Konuyla bağlantılı olarak üçüncü kişinin kendisine gönderilen haciz ihbarnameleri üzerine İİK m. 72'ye dayanarak açtığı menfi tespit davasında, dosyaya borçlu olarak eklenen üçüncü kişinin takip borçlusu olmadığı için davanın İİK m. 89/III uyarınca açılması ve davanın açıldığı tarihte on beş günlük hak düşürücü sürenin dikkate alınması gerektiği yönünde kararlar verildiği görülmektedir⁵⁹. Bu kararlarda, İİK m. 72'ye göre açılan menfi tespit davasının takip borçlusu tarafından takip alacaklısına karşı açılan bir dava olduğu, üçüncü kişinin takip alacaklısı ve borçlusu arasındaki hukuki ilişkiye göre üçüncü kişi konumunda olduğu vurgulanmaktadır. Bazı içtihatlarda ise İİK m. 89/III'e göre açılan menfi tespit davasının, ihbarnamedeki miktar kadarıyla borçlu konumuna gelen üçüncü şahıs tarafından açılan bir dava olduğu belirtilmektedir⁶⁰.

⁵⁵ İhbarnamelere cevap vermeyen üçüncü kişinin dosyaya borçlu olarak eklendiğine ilişkin örneğin bkz. İstanbul 16 BAM, 1073/1283, 4.7.2022; Yargıtay HGK, 136/12, 18.1.2022; Antalya 2 Asliye Ticaret Mahkemesi, 509/540, 20.9.2021; Yargıtay 12 HD, 12012/4487, 23.3.2017 <<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/Arama>> Erişim Tarihi 7 Ekim 2023. Yargı kararlarından anlaşılan bu uygulama, Umar'ın, üçüncü kişiye ihbarname gönderilmesi üzerine bu kişinin ihbarnameler bakımından fer'i takip borçlusu olduğu görüşü ile de uyumludur. Bkz. Umar (n 9) 205.

⁵⁶ Umar (n 9) 205.

⁵⁷ ibid 205; Arslan (n 9) 76.

⁵⁸ Ansay (n 5) 79; Kuru (n 32) 155; Arslan (n 9) 119; Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası (n 5) 329; Direnisa (n 11) 345; Aksi yönde bkz. Abdürrahim Karlı, *İcra Hukuku Esasları*, (3. Baskı, Alternatif 2014) 925. Nilüfer Boran Güneysu, 'İcra Takip İşlemleri' (2012) 101, TBBD 31, 46.

⁵⁹ İstanbul 40 BAM, 469/1058, 17.7.2023; Antalya 11 BAM, 831/917, 8.5.2023; İstanbul 16 BAM, 1233/429, 9.3.2023; Antalya 11 BAM, 684/882, 2.5.2023 <<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/Arama>> Erişim Tarihi 22.9.2023. Yargıtay 4 HD, 1501/2984, 24.09.2020; Yargıtay 11. HD, 2556/5786, 10.12.2020; Aynı yönde bkz. Yargıtay 4 HD, 2667/451, 25.01.2018, <www.kazanci.com.tr> Erişim Tarihi 22 Eylül 2023.

⁶⁰ İzmir 22 BAM, 336/499, 9.3.2023; Yargıtay 12 HD, 5588/1514, 15.2.2021 <<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/Arama>> Erişim Tarihi 22 Eylül 2023.

Üçüncü şahsın ihbarnamelerin usulsüz tebliği üzerine dosyaya borçlu olarak eklenmesi sebebiyle icra müdürünün bu yöndeki işlemi şikâyete konu ettiği kararlarda, mahkemece öncelikle şikâyetin süresinde yapılıp yapılmadığına, tebligatın usulsüz olup olmadığına ve buna göre borçlu sıfatının silinmesine ve şikâyete konu işlem hakkında karar verdiği görülmektedir⁶¹.

Yukarıda anılan menfi tespit davasına veya usulsüz tebligata ilişkin kararlarda, üçüncü şahsın borçlu olarak dosyaya eklenmesi işlemine ilişkin hukuki değerlendirme yapılmamıştır. Burada bahsedilen, ihbarnameler karşısında hareketsiz kalan üçüncü şahsın dosyaya borçlu sıfatı ile eklenmesinin ne derece yerinde olduğudur. Hareketsiz kalmasıyla borcun zimmetinde olduğu kesinleşse ve hakkında haciz işlemleri yapılabilir hale gelse dahi üçüncü şahıs, bu takibin tarafı hâline gelmez.

İl özel idaresinin dosyaya borçlu sıfatıyla eklemesi ve banka hesabının tamamı için haciz ihbarnamesi gönderilmesinin ardından il özel idaresinin süresinden sonra yaptığı itiraz üzerine borçlu sıfatının silinmesi ve haciz işlemlerinin kaldırılması, icra müdürünün kendi işlemi geri alması veya iptal etmesi yönünden incelenmelidir. İcra müdürünün bu işlemlerinin yerindeliği, ilk derece ve bölge adliye mahkemesince inceleme konusu yapılmamıştır. Öğretide icra müdürünün işlemlerini geri alıp alamayacağı noktasında farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bir görüşe göre icra müdürü şikâyet süresi içerisinde, yolsuz işlemi yaptığı biçimde değiştirebilir veya kaldırabilir⁶². Bir diğer görüş uyarınca icra müdürü kural olarak verdiği karardan re'sen dönemez. Ancak şikâyet süresi içerisinde haricileşmeyen kararlarda icra müdürünün verdiği kararı değiştirmesi usul ekonomisine uygun olur⁶³. Yargı kararlarında, icra müdürünün yaptığı müdürlük işlemi değiştirilme, geri alma veya iptal gibi denetleme yetkisine sahip olmadığı, bu işlemlerin şikâyet yoluyla icra mahkemesince yapılabileceği şeklinde karar verildiği

⁶¹ Bkz. Yargıtay 12 HD, 7990/1201, 27.2.2023; Yargıtay 12 HD, 9493/2186, 30.3.2023; Konya 7 BAM, 1821/1966, 28.11.2022; İstanbul 23 BAM, 2000/1988, 28.9.2022; Sakarya 8 BAM, tarihli, 677/1439, 30.12.2020, <<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/Arama>> Erişim Tarihi 22 Eylül 2023.

⁶² Mustafa Reşit Belgesay, *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi II* (2. Baskı, Şaka 1949) 21; Necmeddin Berkin, *Tabikatçılara İcra Hukuku Rehberi* (Formül 1970) 35; Baki Kuru, *İcra ve İflâs Hukuku Cilt: 1* (3. Baskı, Evrim 1988) 92; Üstündağ (n 5) 33; Nazlı Gören Ülkü, *İcra Hukukunda Ödeme Emri*, (Arıkan 2008) 38; Ejder Yılmaz, *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*, (Yetkin 2016) 99; Hakan Pekcanitez ve Cemil Simil, *İcra-İflâs Hukukunda Şikâyet* (Yetkin 2017) 134 dn 483. İcra memurunun işlemi geri alması ile iptali arasındaki farka ilişkin bkz. Arslan (n 9) 260 vd.

⁶³ Timuçin Muşul, *İcra ve İflâs Hukukunda Şikâyet*, (2. Baskı, Adalet 2018) 79.

görülmektedir⁶⁴. Somut olayda ilk derece mahkemesince, icra müdürünün banka hesabına koyduğu haczi kaldırması işleminin yerindeliğine ilişkin inceleme yapılmaması, istinaf incelemesini yapan dairece de icra müdürünün haczi kaldırma işleminin iptaline karar verilmesi ve yine karar metninden anlaşıldığı üzere müdürün kendi işlemini değiştirme, iptal etme veya geri almasına ilişkin değerlendirme yapılmaması dikkat çekmektedir.

C. Üçüncü Kişinin Açtığı Menfi Tespit Davasında Görevli Mahkeme

Mahkemelerin görevi kamu düzenindedir (HMK m. 1). Bu nedenle üçüncü kişinin haciz ihbarnameleri nedeniyle açtığı menfi tespit davasının hangi mahkemede görüleceği konusundaki içtihatlar göz ardı edilmemelidir. Görevle ilgili Bursa Bölge Adliye Mahkemesi 4 HD'nin verdiği bir karar şöyledir:

"... Somut davada; her ne kadar ticaret mahkemesince talebin takip hukuksundan kaynaklandığından bahisle karşı görevsizlik kararı verilmişse de, ihbarnamenin gönderildiği takip, davalı alacaklı tarafından, borçluya karşı kambiyo senedine istinaden yapılmış takip olup, ticari iş niteliğindeki takip dosyasından gönderilen haciz ihbarnamesine karşı açılan menfi tespit davasının da mutlak ticari dava olması nedeniyle davanın ticaret mahkemesinde görülüp sonuçlandırılması gerekmektedir. (Yargıtay 2019/1500 Es.-2019/4799 Karar sayılı ilamı da bu yöndedir.)..."⁶⁵.

Yukarıda bir kısmına yer verilen kararda üçüncü kişinin, takip borçlusuna borcu bulunmadığına dair İİK m. 89/III gereğince takip alacaklısına karşı asliye hukuk mahkemesinde açtığı menfi tespit davasında, mahkemece görevsizlik kararı verilmiştir. Bu karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulmamış ve karar kesinleşmiştir. Karar kesinleştikten sonra dosya kendisine gönderilen asliye ticaret mahkemesinin de karşı görevsizlik kararı vermesi üzerine yargı yerinin belirlenmesi için dosya mahkemece yetkili bölge adliye mahkemesine gönderilmiştir. Bölge adliye mahkemesince yapılan incelemede, takip alacaklısı ve borçlusunu arasındaki takibin kambiyo senedine müstenit takip olması ve bu aralarındaki işin ticari iş olması hususları göz önünde bulundurularak görevli mahkemenin asliye ticaret mahkemesi olduğuna karar verilmiştir.

⁶⁴ Yargıtay 255/1724, 21.12.2021; Yargıtay HGK, 2789/1487, 23.11.2021, <<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/Arama>> Erişim Tarihi 1 Ekim 2023.

⁶⁵ Bursa 4 BAM, 989/1088, 10.5.2023 <<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/Arama>> Erişim Tarihi 18 Eylül 2023.

Söz konusu olumsuz görev uyuşmazlığı⁶⁶, üçüncü kişinin açacağı menfi tespit davası ilişkin hükümde mahkemeye ilişkin yetki kuralına yer verilirken⁶⁷ görevli mahkemenin belirtilmemesinden kaynaklanmaktadır. Yer verilen karar bağlamında değinilmesi gereken görev kuralları şöyledir: Aksine hüküm bulunmadıkça malvarlığına ilişkin davalarda görevli mahkeme asliye hukuk mahkemesidir (HMK m. 2/1). Asliye ticaret mahkemesi ise dava konusu şeyin değer veya miktarına bakılmaksızın tüm ticari dava ve ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işlerine bakmakla görevlidir (Türk Ticaret Kanunu m. 5/1). Ticari davaların tanımı ise Türk Ticaret Kanunu'nun dördüncü maddesinde yapılmıştır. Kambiyo senetlerine ilişkin hükümler de Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlendiği için mutlak ticari dava niteliğindedir ve bu hükümlerden doğan uyuşmazlıklarda görevli mahkeme asliye ticaret mahkemesidir (m. 4/1, a).

Takibin tarafları arasındaki borç ilişkisinden doğan uyuşmazlığın ticaret mahkemesinin görev alanına girdiği hâllerde, alacaklı dava açmak yerine icra takibi yapmayı tercih etmişse, üçüncü kişinin açtığı menfi tespit davasında görevli mahkemenin asliye hukuk mahkemesi mi yoksa asliye ticaret mahkemesi mi olduğuna dair farklı içtihatlar bulunmaktadır. Örneğin kambiyo senedine müstenit takipte kendisine gönderilen ihbarnameler sebebiyle üçüncü kişinin açtığı menfi tespit davasında görevli mahkemenin asliye hukuk mahkemesi olduğuna dair⁶⁸ içtihat bulunduğu gibi asliye ticaret mahkemesi olduğuna dair⁶⁹ içtihatlar da mevcuttur. İcra takibinin kambiyo senedine müstenit olmadığı hâllerde, takibin

⁶⁶ Olumsuz görev uyuşmazlığı hakkında bkz. Mine Akkan, 'Mahkemeler' in Hakan Pekcanitez, Muhammet Özkes, Mine Akkan ve Hülya Taş Korkmaz, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku Cilt I* (15. Bası, On İki Levha 2017) 252 vd; Süha Tanrıver, *Medenî Usûl Hukuku Cilt I* (4. Baskı, Yetkin 2021) 279 vd; Atalı, Ermenek ve Erdoğan, *Usûl* (n 14) s. 204.

⁶⁷ İİK m. 89/III: "... Bu bildirim alan üçüncü şahıs, icra takibinin yapıldığı veya yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesinde süresi içinde menfi tespit davası açtığına dair belgeyi bildirim yapıldığı tarihten itibaren yirmi gün içinde ilgili icra dairesine teslim ettiği takdirde, hakkında yürütülen cebri icra işlemleri menfi tespit davası sonunda verilen kararın kesinleşmesine kadar durur."

⁶⁸ Antalya 11 BAM, 2023/1345, 12.7.2023; Ankara 12 Asliye Ticaret Mahkemesi, 412/450, 8.6.2022; Diyarbakır 6 BAM, 1550/1146, 13.5.2022; İstanbul 16 BAM, 2019/24, 13.1.2020; Antalya 11 BAM, 1669/1395, 19.10.2022 <<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/Arama>> Erişim Tarihi 18 Eylül 2023.

⁶⁹ İstanbul 37 BAM, 536/1057, 3.6.2020; Konya 6 BAM, 1531/2041, 2.12.2022; İstanbul 37 BAM, 2021/294, 11.2.2022; Bursa 1 BAM, 12/1106, 5.11.2020; Ankara 23 BAM, 2592/725, 9.6.2020 <<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/Arama>> Erişim Tarihi 26 Eylül 2023. Yargıtay 19 HD, 1500/4799, 16.10.2019 <<https://karararama.yargitay.gov.tr>> Erişim Tarihi 26 Eylül 2023. Aynı yönde bkz. Kayseri 6 BAM, 1070/1108, 8.6.2023 <<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/Arama>> Erişim Tarihi 26 Eylül 2023.

tarafları arasındaki ticari ilişkiden dolayı görevli mahkemenin tespit edildiği içtihatlardan da bahsedilmelidir. Bu içtihatlarda görevli mahkeme tespit edilirken, davanın tarafları olan üçüncü kişi ve takip alacaklısı arasında ticari ilişki bulunmadığından bahisle görevli mahkemenin asliye hukuk mahkemesi olduğuna hükmedildiği görülmektedir⁷⁰.

İcra ve İflas Kanunu m. 89/III uyarınca açılan menfi tespit davasının tarafları, kendisine haciz ihbarnamesi gönderilen üçüncü kişi ve takip alacaklısıdır. Takip alacaklısı ve üçüncü kişi arasında borç ilişkisi bulunmamaktadır. Üçüncü kişinin bu davaya ilişkin talep sonucu⁷¹, davanın tarafı olmayan borçlu ile alacaklısı arasındaki kambiyo senedine veya herhangi bir borç ilişkisine ilişkin değildir. Bilakis üçüncü kişi davacının talep sonucu, üçüncü kişiden alacaklı olduğu iddia edilen takip borçlusuna borcu bulunmadığının tespitine ilişkindir⁷². Borçluya karşı başlatıldığı takibin kambiyo senedine müstenit bir alacaktan doğması, söz konusu taraflar arasındaki (üçüncü kişi ve takip alacaklısı) davada görevli mahkemeyi belirlememelidir. Bu husus, takip alacaklısı ve takip borçlusuna arasındaki davalarda görevli mahkemeyi belirleyen bir kriterdir. Öğretide de üçüncü kişinin takip alacaklısına karşı açtığı menfi tespit davasında, genel görevli mahkeme olan asliye hukuk mahkemesinin (HMK m. 2/1) görevli olduğu belirtilmektedir⁷³. Sonuç olarak yukarıda yer verilen karara konu davada görevli mahkemeyi tayin etmede esas alınan unsurların isabetli olmadığı kanaatindeyiz.

⁷⁰ Sakarya 8 BAM, 570/929, 13.7.2023; Ankara 23 BAM, 662/965 31.5.2023; İzmir 22 BAM, 1025/943, 8.5.2023; İzmir 22 BAM, 2847/151, 20.1.2023; Konya 4 BAM, 3318/3659, 28.12.2022; Ankara 23 BAM, 1811/2098, 28.12.2022, <<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/Arama>> Erişim Tarihi 25 Eylül 2023. Ankara 23 BAM, 695/2118, 2.12.2022; Ankara 8 Asliye Ticaret Mahkemesi, 585/418, 18.07.2022; Ankara 4 Ankara Ticaret Mahkemesi, 349/416, 24.05.2022; Ankara 23 BAM, 78/467, 10.09.2020; <<https://emsal.uyap.gov.tr/>> Erişim Tarihi 25 Eylül 2023.

⁷¹ Talep sonucu, davacının yargılama neticesinde mahkemeden sonuç olarak ne beklediğini ifade eden dava dilekçesinin zorunlu (HMK m. 119/1, ğ) ve en önemli unsurlarından biridir. Bu konuda bkz. Saim Üstündağ, *Medeni Yargılama Hukuku*, (7. Baskı, Nesil 2000) 466; Baki Kuru, *Hukuk Muhakemeleri Usulü Cilt: II*, (Demir Demir 2001) 1601; Hakan Pekcanitez, 'Davanın Açılması' in Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan ve Hülya Taş Korkmaz (eds), *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku Cilt II* (On İki Levha 2017) 1149; Atalı, Ermenek ve Erdoğan, *Usûl* (n 14) 361.

⁷² Muşul (n 5) 630.

⁷³ Baki Kuru, *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı*, (2. Baskı, Adalet 2013) 476; Talih Uyar, *İcra ve İflas Kanunu Şerhi Cilt: 2*, (3. Baskı, Bilge 2014) 1760; Akil (n 8) 134; Ahmet Cahit İyilikli, *Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi*, (Yetkin 2011) 93; Yavaş, (n 8) 113; Kuru ve Aydın (n 5) 166; Görgün, Börü ve Kodakoğlu (n 5) 165.

SONUÇ

Üçüncü kişinin uhdesindeki mal, hak veya alacakların haczedildiğinin üçüncü kişiye bildirilmesiyle üçüncü kişi bakımından ortaya çıkan yükümlülükler ve üçüncü kişinin ihbarnamedeki sonuçların kendisi bakımından ortaya çıkmasını engelleyen hukukî imkânlar İİK m. 89'da düzenlenmiştir. Bu çalışmada farklı bir bakış açısı sağlayabileceği düşünülen kararlardan yola çıkarak haciz ihbarname-leri hakkında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Limited şirketin borcundan dolayı ortakların şirkete taahhüt ettikleri sermaye borcunun haciz ihbarnamelerine konu olması mümkündür. Bu anlamda ortağın şirkete olan borcunun maddi hukuk bakımından tahlili gerekli ve yeterlidir.

Üçüncü kişinin posta yoluyla haciz ihbarnamesine itiraz etmesi halinde bu itirazın geçerli olup olmadığı, geçerli olursa geçerlilik şartlarının neler olacağı öğretide ve uygulamada tartışmalıdır. Üçüncü kişiler bakımından farklı sonuçlar ortaya çıkaran bu farklılık ise hukuk devleti anlayışı ile örtüşmemektedir. Nitekim mahkemece benimsenecek görüş neticesinde üçüncü kişinin geçerli bir itirazının olup olmadığı ve buna bağlı olarak ortaya çıkacak hukukî sonuçların üçüncü kişi bakımından getirdiği yükümlülükler saptanacaktır.

Üçüncü kişinin takip alacaklısına karşı menfi tespit davası açabilmesi haciz ihbarnameleri sürecinde üçüncü kişiye tanınmış hukuki bir yoldur. Kanun koyucunun mezkûr maddede, üçüncü kişiye kolaylık sağlaması bakımından özel yetki kuralı öngörürken görevli mahkemeyi belirtmemesi, uygulamada takibin tarafları arasındaki borç ilişkisinde görevli mahkemenin asliye ticaret mahkemesi olması sebebiyle İİK m. 89/III uyarınca açılan menfi tespit davasının asliye ticaret mahkemesinde görülüp görülmeyeceği tartışmalarını gündeme getirmektedir. Bir davanın asliye ticaret mahkemesinin görev alanına girmesi için aranan şartlar Türk Ticaret Kanunu'nda belirtilmiştir. Bu kapsamda, üçüncü kişinin tarafı olmadığı takibin tarafları arasındaki ilişki nazara alınarak görevli mahkemenin tayin edilmesi yerinde değildir.

Haciz ihbarnamelerine süresinde itiraz etmeyen veya itirazı kabul edilmeyen üçüncü kişinin dosyaya borçlu olarak eklenmesi bakımından ifade edilmesi gereken husus bu şahsın takibin konusu olacak ve taraflara göre üçüncü kişi konumunda olduğudur. Yukarıda incelenen kararda da görüldüğü gibi itiraz süresinden sonra icra müdürünün üçüncü kişiyi dosyaya borçlu olarak eklemek yerine üçüncü kişi sıfatıyla kaydetmesi mümkündür. Buna rağmen yargı kararlarından

anlaşıldığı üzere, üçüncü kişi dosyaya borçlu taraf olarak kaydedilmektedir. Bu durum borçlunun sosyo-ekonomik olarak itibarının olumsuz etkilenmesine sebep olabileceği gibi kendisinin borçlu taraf haline geldiği gerekçesiyle takip borçlusuna tanınan hukukî imkanlardan faydalanabileceği yanılıgısına da düşürebilir. Örneğin yukarıda bahsi geçen, dosyaya borçlu olarak eklenen üçüncü kişinin, İİK m. 89'da menfi tespit davası için öngörülen hak düşürücü süreden sonra İİK m. 72'ye dayanarak açtığı dava mahkemece borçlu taraf olmadığı gerekçesiyle esastan reddedilmiştir. Anılan kararda üçüncü kişinin borçlu kaydının silinmesine karar verilse de tarafı olmadığı hukuki ilişki sebebiyle üçüncü kişinin dosyaya borçlu olarak eklenmesi yönündeki yaygınlaşan uygulamalar isabetli değildir.

KAYNAKÇA

- Acar A E, 'Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları Yedindeki Kripto Paraların İcra ve İflâs Kanunu m. 89 Hükmü Kapsamında Haczi ve Paraya Çevrilmesi' (2023/2) 19 (55) MİHDER 419-446.
- Afız P, *Sermaye Şirketlerinde Sermaye Alacağına Haczedilebilirliği Sorunu* (Yetkin 2021)
- Akıl C, *Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal ve Alacaklarının Haczi*, (Yetkin 2013)
- Akkan M, 'Mahkemeler' in Hakan Pekcanitez, Muhammet Özeker, Mine Akkan ve Hülya Taş Korkmaz, *Pekcanitez Usûl Medeni Usûl Hukuku Cilt I* (15. Bası, On İki Levha 2017) 110-338
- Alışkan M ve Cankat R, 'Limited Şirketin Sermaye Alacağına Şirket Alacaklısı Tarafından Haczettirilmesi' in İsmail Kırca, Başak Şit İmamoğlu, Murat Gürel, Ufuk Tekin, İbrahim Bektaş ve Merve İrem Yener (eds), *Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan* (On İki Levha 2019) 129-178
- Alışkan M, *Limited Şirket Tarihçe Niteliği* (Legal 2013)
- Ansay S Ş, *Hukuk İcra ve İflâs Usulleri*, (5. Baskı, İstiklal 1960)
- Arslan R, *Medenî Usul Hukukunda Dürüstlük Kuralı* (S 1989)
- __ 'Borçlunun Üçüncü Kişide Bulunan Alacağına Haczi, Haczin Üçüncü Kişiyeye Bildirilmesi ve Sonuçları' (2016) 65 (4) AÜHFD 3217-3242
- Arslan R, Yılmaz E, Taşpınar Ayvaz S, Hanağası E, *İcra ve İflâs Hukuku*, (8. Baskı, Yetkin 2022)
- Arslanlı H, *Anonim Şirketler 1 Umumi Hükümler* (3. Baskı, Fakülteler 1960)
- Arslanlı H ve Domaniç H, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Cilt:III*, (Temel 1989)
- Aslan A S, *İcra Takip İşlemleri* (Yetkin 2018)
- Aşık İ, Oruç Y, Tok O ve Saçar Ö F, *İcra ve İflâs Hukuku*, (Seçkin 2022)
- Atalay O, 'Konkordato Reformu Hakkında Değerlendirmeler', in Muhammet Özeker (ed), *7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler* (On İki Levha 2018) 111-136
- Atalı M, Ermenek İ ve Erdoğan E, *İcra ve İflâs Hukuku*, (6. Baskı, Yetkin 2022)
- __ *Medenî Usul Hukuku*, (6. Baskı, Yetkin 2023)
- Ayhan R, *Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu* (Kazancı Hukuk 1992)
- Belgesay M R, *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi II* (2. Baskı, Şaka 1949)
- Berkin N, *Tabikatçılara İcra Hukuku Rehberi* (Formül 1970)
- Boran Güneysu N, 'İcra Takip İşlemleri' (2012) 101, TBBD 31-60
- Çamoğlu E, 'Limited Ortaklığın Sermaye Alacaklarının Haczi' (1971) VI (1) BATİDER 57-67

Çiftçi P, *İcra Hukukunda Menfaat Dengesi*, (Adalet 2010)

Direnisa E, 'Üçüncü Kişinin Gerçeğe Aykırı İtirazda Bulunması Nedeniyle İcra ve İflâs Kanunu'nun 89/4 Hükmü Uyarınca Açılacak Tazminat Davasının Belirsiz Alacak Davası Şeklinde Açılıp Açılmayacağı Üzerine Bir Değerlendirme' (2022) 12 (1) SDÜHFD 329-360

Erdönmez G, 'Usul İşlemleri' in Hakan Pekcanitez, Muhammet Özeker, Mine Akkan ve Hülya Taş Korkmaz (eds), *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku Cilt I* (On İki Levha 2017) 435-547

Eroğlu O, 'Haciz İhbarnamesine İtiraz Üzerine Uygulanacak Yargılama Usulü ve Yargılama Sonunda Tayin Edilecek Tazminatın Miktarı' (2017) 12 (132) Terazi Hukuk Dergisi 44-59

Göle C, *Anonim Ortaklıklarda Nakdî Sermaye Koyma Borcu ve Bu Borcu İfada Temerrüt* (Sevinç 1976)

Gören Ülkü N, *İcra Hukukunda Ödeme Emri*, (Arıkan 2008)

Görgün Ş, Börü L ve Kodakoğlu M, *İcra ve İflâs Hukuku*, (Yetkin 2022)

Hasırcı H, *İflâsın Takiplere Etkisi* (On İki Levha 2021)

Hendem B, 'İcra Hukukunda Haczin Tamamlanması Meselesi' (2023/2) 19 (55) MİHDER 447, 470.

İyilikli A C, *Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi*, (Yetkin 2011)

__ 'Haciz ihbarnamesi uygulamasında şirkete borçlu olan ortağın 3. kişi sıfatıyla sorumluluğu ve rucü ilişkisi' (2013) 1 (1) *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 1-35

Karayalçın Y, *Ticaret Hukuku II Şirketler Hukuku* (2. Baskı, Sevinç 1973)

Karslı A, *İcra Hukuku Esasları*, (3. Baskı, Alternatif 2014) 925.

__ *İcra ve İflas Hukuku*, (4. Baskı, Filiz 2022)

Kayış F, 'Sermaye Ortaklıklarında Şirket Alacaklıları Sermaye Koyma Borcunu Yerine Getirmeyen Ortağa Başvurabilir mi?' (2022) 7 (3) *Regesta Ticaret Hukuku Dergisi* 485-526.

Koç E, *Tebliğat Hukuku* (Sümer 2023).

Köksoy M, *İcra Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi* (Adalet 2008).

Kulbay Kıvanç D, 'Muhafaza Tedbiri Olarak Haciz İhbarnameleri' (2005) 54 (4) AÜHFD 489-519.

Kuru B, *İcra ve İflâs Hukuku Cilt: 1* (3. Baskı, Evrim 1988).

__ *Hukuk Muhakemeleri Usulü Cilt: II*, (Demir Demir 2001).

__ *Bankadaki Mevduatın ve Diğer Alacakların Haczi* (2. Baskı, Türkiye Bankalar Birliği 2002).

- __ *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı*, (2. Baskı, Adalet 2013).
- __ 'İcra ve İflas Kanunu'nun 89. Maddesinde Yapılan Değişiklikler' (2003) 47 Bankacılar Dergisi 59-81.
- Kuru B ve Aydın B, *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, (7. Baskı, Adalet 2022).
- Lebrecht A E, 'Art. 91' in *Basler Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs-Lebrecht*, (2. Aufl, LichtenhahnVerlag, Basel 2017) (BSK SchKG-Lebrecht, Art. 91).
- __ 'Art. 99' in *Basler Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs-Lebrecht*, (2. Aufl, LichtenhahnVerlag, Basel 2017) (BSK SchKG-Lebrecht, Art. 99).
- Meier-Dieterle F C und Keller S, 'Der Arrestvollzug bei Banken', (62/2023) ZZZ 146-164.
- Moroğlu E, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler* (7. Baskı, On İki Levha 2012)
- Muşul T, *İcra ve İflâs Hukuku Cilt:1*, (6. Baskı, Adalet 2014)
- __ *İcra ve İflas Hukukunda Şikâyet*, (2. Baskı, Adalet 2018)
- Oğuzman M K ve Barlas N, *Medenî Hukuk* (28. Baskı, On İki Levha 2022)
- Olgaç S, *İcra ve İflas Kanunu Cilt 1* (Olgaç 1974)
- Özbay İ, Okumuş N ve Yalın B T, *Tebliğat İhlalleri*, (Seçkin 2023)
- Pekcanitez H ve Alpaslan M E, 'Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mallarının Hacine İlişkin Sorunlar' (2023) XX (2) YÜHFD 289-311
- Pekcanitez H ve Simil C, *İcra-İflâs Hukukunda Şikâyet* (Yetkin 2017)
- Pekcanitez H, 'Davanın Açılması' in Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan ve Hülya Taş Korkmaz (eds), *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku Cilt II* (On İki Levha 2017) 1112-1199
- Pekcanitez H, Atalay O, Sungurtekin Özkan M ve Özekes M, *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, (9. Baskı, On İki Levha 2022)
- Postacıoğlu İ E, *İcra Hukuku Esasları*, (4. Baskı, Fakülteler 1982)
- Sayın Önal B, *Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu*, (3. Baskı, Adalet 2008)
- Tanrıver S, *Medenî Usûl Hukuku Cilt I* (4. Baskı, Yetkin 2021)
- Tercan E, 'Medeni Usul Hukukunda Gerçeği Söyleme Yükümlülüğü' (1996) 5 (1-2) SÜHFD 181-212
- Topuz G, 'Limited Şirketin Sermaye Alacağına Haczi' (2010) *Fırat Öztan'a Armağan Cilt: II* 2105-2114
- Tunç Yücel M, *Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları* (On İki Levha 2020)

- Umar B, *İcra ve İflâs Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi* (İstiklal 1973)
- Uyar T, *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi Cilt: 2*, (3. Baskı, Bilge 2014)
- Üstündağ S, *İcra Hukukunun Esasları*, (5. Baskı, Yaylacık 1990)
- __ *Medeni Yargılama Hukuku*, (7. Baskı, Nesil 2000)
- Yavaş M, *Borçlunun Üçüncü Şahıslardaki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi (İİK m. 89)* (Arıkan 2005)
- Yıldırım M K ve Deren Yıldırım N, *İcra ve İflas Hukuku*, (8. Baskı, Beta 2021)
- Yılmaz E, *İcra ve İflas Kanunu Şerhi*, (Yetkin 2016)
- Zopfi M, 'Art. 99' in Daniel Hunkeler (ed) *Kurskommentar Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz* (2. Aufl, Helbing Lichtenhahn Verlag 2014)

İnternet Kaynakları

- <<https://karararama.yargitay.gov.tr/>>
- <<https://lib.kazanci.com.tr/yargitay>>
- <<https://www.lexpera.com.tr/ictihat>>